

Áldozatkész szeretet, hűség, hálaadás

T. NÉMETH
LÁSZLÓ

– Az evangélium sóját, életet meggazdagító ajándékát kell bevinnünk a körülöttünk lévő világba – fogalmaz Balla Péter református lelkipásztor, egyetemi tanár, a Dunamelléki Református Egyházkerület egyik püspökjelöltje. A Károli Gáspár Református Egyetem újszövetségi tanszékének vezetőjével beszélgetve az is szóba került, hogy milyen vezetői tapasztalatokat szerzett egyetemi rektori munkája alatt. Balla Péter harmincegy éve él házasságban orvos feleségével, négy gyermeket neveltek föl, és mint mondja, a püspökség szolgálata mellett is mindig szakítana elég időt a családjára.

Hogyan fogadta, hogy püspökjelöltnek ajánlották Dunamelléken?

Néhányan már évekkal ezelőtt felkerestek azzal a kérdéssel, hogy vállalom-e jelöltséget. Igent mondtam nekik. Az viszont jólesett, hogy viszonylag magas arányban kaptam jelöléseket az egyházmegyei gyűléseken.

Miben látja a püspöki feladatokat?

Elsősorban lelkigondozói feladatnak tartom. A püspöknek a lelkipásztorok, a presbitériumok, a gyülekezetek lelki pásztorának kell lennie, hogy elmondhassák neki kérdéseiket, örömeiket, gondjaikat. Amikor a püspök egy ünneplő gyülekezet egésze előtt szolgálhat, akkor az Úristen színe elé viszi a közösséget, Krisztus követésében bátorítja a gyülekezetet. Az egyháznak Igére alapozott életű és Ige szerinti életre hívó püspökre van szüksége.

A Károli Gáspár Református Egyetemet tíz évig vezette rektorként. Milyen tapasztalatokat szerzett, amelyek az egyházkerület vezetésénél is jól jöhetnek?

Az első két évben rektori teendőikkel megbízott rektorhelyetesként, majd két cikluson át megválasztott és a köztársasági elnök által kinevezett rektorként vezethettem az intézményt. Ennek a tíz évnek a tanulsága számomra a közösségi vezetés gyakorlata. Nagy élményt jelentett, hogy az egyetemet együtt irányíthattam a maguk területén felelős szakemberekkel. Kinevezésem után a szenátusban azt mondtam, hogy én lelkipásztor vagyok, és a rektori tisztségben is az szeretnék lenni. Megbízta a vezetőtársaimban, és ők nem is éltek ezzel vissza. Tapasztalatom szerint örültek annak, hogy elég nagy felelősségi köröket engedtem nekik a saját területükön. Viszont mindig kapcsolatban voltunk, a nagy horderejű döntésekről tájékoztattak, és kikérték a véleményemet. Azt is tudhatták, hogy nem csak a felelősség az övék, hanem a bizalmam is. Arra is igyekeztem odafigyelni, hogy sohase vesztsem el a másik ember iránti tiszteletemet, a munkája iránti köszönetemet. Tíz éven át jó légkörben, kölcsönös bizalommal dolgozhattunk együtt. Mindezek alapján mondhatom, hogy a püspöknek is meg kell bíznia a lelkipásztorokban, a presbiterekben, az aktív gyülekezeti tagokban, akik kiválóan ismerik saját szakterületüket.

A rektori székbe nemcsak úgy hirtelen került bele, hanem előtte már több éven keresztül a Hittudományi Kar Újszövetségi

ségi Tanszékének vezetőjeként dolgozott. Milyen úton haladt a tanszékvezetésig?

Hívó és egyházukat szerető, egyházi és gyülekezeti közösségükbe szorosan beletartozó szülők gyermeke vagyok. Nagyon sokat jelentett számomra az ő példájuk. Szüleim jártak református teológiára, de nem végezhatték el. A gimnáziumi években egyaránt aktívan jártam a Budapest-Szabadság téri és a Kispest-Rózsa téri ifjúsági közösségekbe. Ekkorra esett a megtérésem is, egy mátraházi csendesnap alkalmával fogadtam el Krisztust Megváltóként. Naponkénti igeolvasással, csendességgel jött a belső elhívás érzése a lelkipásztori pályára. Ezért a gimnázium végén rögtön a Budapesti Református Teológiai Akadémiára jelentkeztem. Az egyetemi tanársághoz az is kellett, hogy azt az Úristen egy-egy külföldi tanulmányút segítségével is előkészítse. Voltam Edinburghban egyházi ösztöndíjjal, majd a doktori fokozatomat is ott szereztem. Onnan nem a Szabadság téri gyülekezetbe tértem vissza, hanem Bolyki János professzor tanársegédje lettem Budapesten, az Újszövetségi Tanszéken, ahol 2002 óta vagyok tanszékvezető egyetemi tanár.

Édesapjának igen fontos kötődése volt a presbiteri szövetséghez. Önnek milyen a kapcsolata velük?

Ő elég fiatalon lett presbiter, majd később gondnok a gyülekezetében, és aktívan részt vett az országos presbiteri szövetség megalakításában. Nekem megadatott, és a régi egyházi törvényeink lehetővé tették, hogy magam is lehettem presbiter. Amikor teológiai tanár lettem, a gyülekezetem meghívott presbiternek, mivel lelkészként nem szolgáltam saját gyülekezetben. A presbiteri szövetség rendszeresen szervez különböző alkalmakat, amelyekre többször meghívtak előadást tartani, és a szervezet füzeteiben is megjelentek előadásaim. Habár lelkipásztor vagyok, úgy is tekintenek rám, hogy némiképp a presbiteri közösségbe is beletartozom.

Édesapja mellett van más példaképe is?

Igen, apósom, Hegedűs Loránt egykori dunamelléki püspök. A Budapest-Szabadság téri gyülekezetben nőttem föl, ő pedig oda került lelkésznek Hidasról. Miközben tanultam a teológián, az újonnan érkezett lelkipásztor prédikációit hallgatva egy – mondhatni – második teológiára is járhattam. Tőle igehirdetést hallgatni, vele a Szentírásról beszélgetni a teológiai tudomány művelése is volt egyben. Az ő óriási tudásából így magam is szedegethettem kis morzsákat.

Mit jelentenek professzor úr számára a gyülekezetekből érkező meghívások?

Amikor egykori diáktársaim vagy ma már lelkészként szolgáló volt hallgatóim igehirdetés szolgálatára hívnak, azért is megyek nagy örömmel, mert látom őket a maguk helyén, a közösségükben. Az is megtiszteltetés, hogy az Igét hirdethetem, hiszen nagyon hiányozna, ha nem tudnám elmondani, hogy mit üzen számomra a Biblia, habár az egyetemen sem csak egy kétezer éves szöveggel foglalkozunk, hanem Isten élő Igéjével.

Milyennek látja a református gyülekezeteket?

Mindig áldozatkész szeretettel fogadnak engem. Sok gyülekezeti tagunkról mondhatjuk el azt is, hogy példaértékű módon mindig hűségesek voltak Urukhoz, akár üldöztetést elhordozva is megmaradtak derűsnek, Isten hálás gyermekeinek. Református erősségünk, és ragaszkodnunk kell hozzá, hogy az Igének minden alkalmunkon központi szerepe van. Egyházkerületünkben sokfélék a gyülekezetek. Nem szabad föladnunk azokat a közösségeket, amelyekben csak néhányan maradtak. Vegyük komolyan a jézusi igét: ahol ketten vagy hárman együtt vannak az ő nevében, ő ott van köztük. A kis gyülekezeteket az új tagok érkezésének reménységével biztatom, a nagyokat pedig arra, hogy ne csak önmaguknak éljenek, hanem keressenek kisebbeket, amelyeknek segíthetnek a teherhordozásban.

A gyülekezetek életére az elmúlt tizennyolc évben zsinati és egyházkerületi közgyűlési tagként is ráláthatott. Milyen feladatokat tartott a legfontosabbnak ebben a két testületben? Sokat ki tudnék emelni. Egyházkerületi közgyűlési tagként például nagyszerű kezdeményezésnek tartom, hogy szeretnénk finomítani a missziói egyházközség fogalmán. Folyjék a misszió a növekedés értelmében, de ne feledkezzünk meg azokról a közösségekről sem, amelyek az elfogyás veszélyeztettségében élnek.

A közelmúltban úgy fogalmazott, hogy „vezetőként szeretnék azokra hallgatni, akiknek segítségre van szükségük”.

Ha a püspök vagy egy nagy gyülekezet lelkésze meglátogat egy elnéptelenedő környéket, akkor a helyieknek kell jelezniük a gondjaikat és a megoldási javaslatokat is. Nyitottsággal kell a másik felé fordulnunk, közösségben kell segíteni. A második korinthusi levél egyik részlete is erre tanított engem: az apostol kérte a korinthusiakat, hogy a szegénységgel küzdő jeruzsálemi szenteknek adakozzanak. Ennyire kézzelfogható volt a hit és az egymáson segítés összefüggése például a korinthusi gyülekezetben.

A Szentírás iránti hűséget is hangsúlyozta néhány héttel ezelőtt. Ezzel kapcsolatban lát veszélyeket?

Igen. A Szentírás tanítása iránti hűséget és a keresztyén életvitelünkre vonatkozó szentírási útmutatás megfogadását emelném ki. Mert azt is veszélynek tartom, hogy ugyan el tudjuk mondani, hogy mi a tartalma a Bibliának, de az nem látszik

meg az életünkön. Egyszerre szeretném fenntartani az igei üzeneteknek a „Mit higgyünk?” és a „Hogyan éljünk?” kérdésekre vonatkozó részeit.

Teológiai tanárként most milyen kutatási téma foglalkoztatja?

A páli levelek, főleg a második korinthusi levél ilyen, amelyben rácsodálkoztam, hogy annak a gyülekezetnek, amely eléggé megbántotta az apostolt, szeretetteljes és a kapcsolatukat helyrehozó levelet tudott írni. Az aktuális kérdés számomra az, hogy a konfliktuskezelés tekintetében ma mit tanulhatunk ebből a levélből. A Kálvin Kiadónak köszönhetően – egy sorozat részeként – erről főként gyülekezeti tagoknak szóló, nyolcvan oldal körüli kommentárt írhattam. A munka tudományos igényű, és mai üzenetekkel szól a gyülekezeteknek. Ez a műfaj nekem nagyon megtetszett. El tudnám képzelni, hogy a jövőben más páli levelekről is ilyen írásokat készítek el, amelyek egyaránt tartalmaznak tudományos leírást és a gyülekezeteknek szóló lelki alaphangú magyarázatot.

Hogyan látja, milyen feladatokkal kell majd a jövőben szembenéznie a Magyarországi Református Egyháznak?

„Az egyház a gyülekezetekben él” nagyszerű mondást én is hangsúlyozom, tehát a közösségeket kell megerősíteni. Fontos, hogy a lelkipásztor ne legyen elmagányosodó vezető. Sok helyen van kisköri lelkési munkaközösség, amelyekben a környéken lakók rendszeresen találkoznak, és testvéri közösségben beszélhetik meg gondjaikat és örömeiket. Ezeket a lehetőségeket meg kell erősíteni. Fontosnak tartom, hogy megyei szinten is legyenek nagyobb létszámú közösségi alkalmak, hogy láthassuk: nemcsak a helyi gyülekezetünk tagjaival számolhatunk, hanem sokan vagyunk. Az egyházkerületre ez még inkább érvényes. Itt, az országban négy egyházkerületben élünk, tartanunk kell olyan alkalmakat is, amelyekben jól megjelenik, hogy egy egyháznak vagyunk a tagjai. Erre jó példa a Csillagpont, de lehetne más kiemelt rétegalkalmakat is szervezni. Jézus Krisztus a Hegyi beszédben használja a só képét. Az evangélium sóját, életet meg gazdagító ajándékát kell bevinnünk a körülöttünk lévő világba.

Van olyan ige, amely most a választási időszakban különösen fontos önnek?

Ha az egyházkerület erre elhív, akkor örömmel töltöm be a püspöki tisztséget, ha nem, akkor megértem, hogy most nem ez lesz az én feladatom, és továbbra is az Urat követő, ajándékaiért hálás gyermeke leszek. Ahogyan telnek az évek, egyre fontosabbá válik számomra a konfirmációi ígém: „Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten hatalma az minden hívőnek üdvösségére.” (Róm 1,16) A jelenben a „nem szégyellem” kifejezés válik egyre hangsúlyosabbá, mert olyan világban élünk, amelyben az a nagy kísértés, hogy inkább maradjunk csöndben az evangélium üzeneteivel. Ha püspök lennék, akkor is az Ige vezetne, hiszen nem szégyellem az evangéliumot. ■ FOTÓ: SEBESTYÉN LÁSZLÓ